

Foto: Provincie Gelderland

Voortoets Natura 2000

Herinrichting slachterij te Maasdriel

Lievens Milieu B.V.

Documentnummer
SOB013324

KvK
30152124

Telefoon
088-9102000

Versie
1

Postadres
Ringwade 41
3439 LM Nieuwegein

Internet
lievens.com

Datum
20 juli 2020

Colofon

Rapporthistorie

Eindconcept 23 juni 2020

Controle 25 juni 2020

Definitief 20 juli 2020

Verantwoording

Contactgegevens

Maria Mougnot

06 25076889

mmougnot@lievense.com

Autorisatie

Documentnummer	Versie	Status
SOB013324	1	concept

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
M. Mougnot	Adviseur Ecologie	20-07-2020	

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
T. Zeegers	Adviseur Ecologie	23-06-2020	

Akkoord projectleider	Functie	Datum	Paraaf
M.J.I. Lebbink	Teamleider	25-01-2019	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Plangebied	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Projectbeschrijving	6
3	Toetsingskader	7
3.1	Wettelijk kader	7
3.2	Natura 2000-gebieden	7
4	Onderzoeksopzet	13
4.1	Voortoets Natura 2000	13
4.2	Selectie van relevante verstoringsfactoren	13
5	Actuele natuurwaarden en effectbeoordeling	15
5.1	Aeriusberekening en uitkomsten	15
5.2	Stikstofgevoelige habitattypen	16
6	Conclusie en advies	22
6.1	Conclusie	22
6.2	Cumulatieve effecten	22
	Overzicht bijlagen	23
	Bijlage 1	24
	Literatuur	24
	Bijlage 2	25
	Wetgeving en beleid	25
	Bijlage 3	29
	Kaart regionale ligging	29
	Bijlage 4	30
	AERIUS calculatie	30
	Bijlage 5	31
	Verstoringsgevoeligheid Natura 2000-gebied 'Rijntakken'	31

1 Inleiding

Lievense | WSP heeft een verzoek gekregen voor het opstellen van een Voortoets Natura 2000 voor de slachterij gelegen aan de Luttel Inghweg 2 te Kerdriel. Op basis van het oriënterend onderzoek is geconcludeerd dat de voorgenomen ingreep mogelijk negatieve gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Deze voortoets vormt de eerste fase in de toetsing aan de Wet natuurbescherming onderdeel gebieden.

Het doel van deze toetsing is het vaststellen of de effecten die de voorgenomen ingreep mogelijk veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebied zich daadwerkelijk voordoen dan wel kunnen worden uitgesloten. Als effecten niet kunnen worden uitgesloten, is een Passende Beoordeling noodzakelijk.

Lievense Milieu B.V. is door Normec Certification gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van Lievense Milieu B.V. voor de uitvoer van flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is Lievense lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Lievense Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg) schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van de opgestelde voortoets.

2 Plangebied

2.1 Huidige situatie

Het plangebied (figuur 2.1) is gelegen ten noordoosten van Kerkdriel (Provincie Gelderland; de regionale ligging is weergegeven in bijlage 3). Het plangebied bestaat uit een slachterij en de bijbehorende opstallen. De huidige situatie heeft betrekking op volgende hoofdactiviteiten:

- Slachten van rundvee, paarden, schapen en geiten;
- Handel in vlees en vleesvee.

Langs de noordelijke grens van het plangebied bevindt zich een watergang met aan de overkant woonhuizen en langs de zuidelijke grens is een boomgaard aanwezig.

Figuur 2.1: Locatie van de onderzoeksgebied (rood omlijnd). Bron: opdrachtgever; ondergrond: pdok.nl

2.2 Projectbeschrijving

Slachterij Willem Hooijmans B.V. is voornemens een aantal wijzigingen door te voeren, te weten: tijdelijke huisvesting van max. 1200 schapen tijdens het offerfeest, plaatsen van een overkapping, verplaatsen van de wasplaats en situering van een nieuwe losplaats. Het plaatsen van een overkapping, verplaatsen van de wasplaats en de situering van een nieuwe losplaats betreffen tijdelijke en kleinschalige bouwwerkzaamheden van een duurtijd van 1 tot 2 weken. Het ritueel slachten vindt plaats volgens een vooraf opgesteld tijdschema (1 maal per jaar, gedurende 5 dagen).

3 Toetsingskader

3.1 Wettelijk kader

Het is verboden om een project te realiseren dat significante gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Bij het nemen van een besluit op een aanvraag, omgevingsvergunning of een wijziging van een bestemmingsplan dient te worden getoetst aan de Wet natuurbescherming (verder: Wnb). Deze toetsing vindt plaats in 2 stappen: een voortoets en een passende beoordeling. Het wettelijk kader is onderstaand toegelicht.

De Wnb-wet voorziet in het beschermen van het Natura 2000-gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met significante gevolgen voor beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Conform art. 2.8 lid 1 Wnb kan over een project dat significante gevolgen kan hebben op soorten en habitats pas worden besloten nadat een passende beoordeling is opgesteld waarin rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied. Deze passende beoordeling moet de zekerheid geven dat de natuurlijke kenmerken van het betreffende gebied niet worden aangetast.

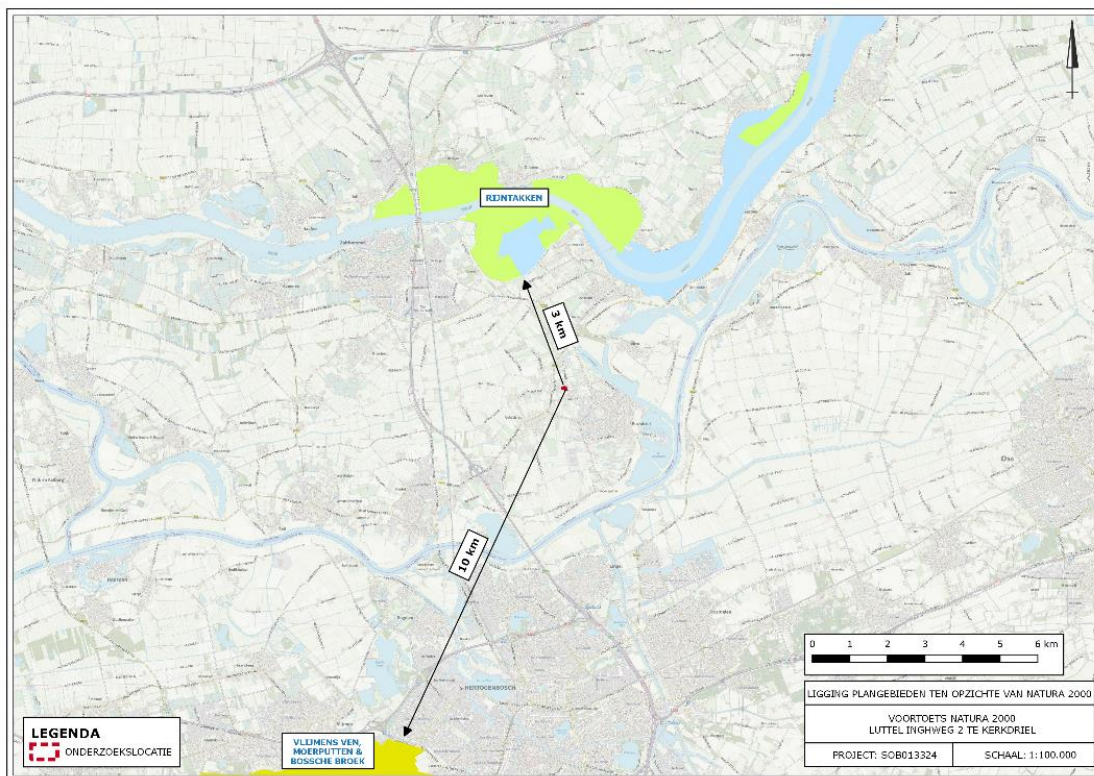
Om te kunnen bepalen of een passende beoordeling noodzakelijk is, wordt in het algemeen eerst een voortoets uitgevoerd. In de voortoets wordt bepaald of een project effecten heeft op een Natura 2000-gebied maar ook of deze effecten significant zijn. Of een gevolg als significant wordt beschouwd, is afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen die zijn geformuleerd voor het betreffende Natura 2000-gebied. Indien de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar komen, zijn significante gevolgen uitgesloten.

Met betrekking tot stikstofdepositie wordt in deze voortoets dus bepaald of de wijziging van de slachterij tot een toename van de stikstofdepositie kan leiden. Mitigerende maatregelen mogen niet meegenomen worden in de voortoets en komen pas bij de passende beoordeling aan de orde.

3.2 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt drie kilometer ten zuiden van het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' en tien kilometer ten noordoosten van de natura-2000 gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' (figuur 3.2). Het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' is aangewezen als 'Vogel- en Habitatrichtlijngebied' en 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' is aangewezen als habitatrichtlijngebied. Vanwege de grote afstand tussen het plangebied en het Natura 2000 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' (tien kilometers) en naar aanleiding van de Aerius berekening kunnen alle negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op dit Natura 2000-gebied op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 3.2: situering van het plangebied in rood ten opzichte Natura 2000-gebieden (Bron: Pdok).

3.2.1 Algemene doelstellingen Natura 2000

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn algemene doelen geformuleerd die betrekking hebben op behoud van de bijdrage aan de biologische diversiteit en de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie (EU). Deze algemene doelen staan voor behoud en, indien van toepassing, herstel van:

1. De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de EU, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aanwezen;
3. De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aanwezen.

Vanuit de Europese Unie zijn twee richtlijnen inzake de bescherming van Natura 2000 gebieden opgesteld, de habitatrichtlijn en de vogelrichtlijn. Beide Natura 2000-gebieden in en binnen de invloedssfeer van het plangebied zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied.

Het doel van de Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand) is de bescherming, het beheer en de regulering van de in de lidstaten

voorkomende vogels. De bescherming van soorten en de aanwijzing van beschermde gebieden voor specifieke soorten van Bijlage I en voor trekvogels zijn verwerkt in de Wet natuurbescherming.

3.2.2 Natura 2000-gebied 'Rijntakken'

De Rijntakken zijn vanwege het voorkomen van vele zeldzame diersoorten zoals vissen, vogels en zoogdieren en van bijvoorbeeld zeer bloemrijke uiterwaardgraslanden, uiterwaard bossen en slikkige rivieroever van internationaal belang. Het Natura 2000-gebied is circa 23.000 ha groot. Vrijwel het gele gebied is aangewezen onder de Vogelrichtlijn. Circa 8.350 ha is aangewezen als Habitatrictlijngebied (bron: Provincie Gelderland, Ontwerp-Beheerplan 2017).

Het Natura 2000-gebied Rijntakken omvat 4 deelgebieden:

- Uiterwaarden IJssel
- Uiterwaarden Neder-Rijn
- Gelderse Poort
- De Waal

Het meest dichtstbijzijnde deelgebied is 'De Waal'. Het betreft een van de meest dynamische riviertakken van het Rijnsysteem. Deze Rijntak moet in perioden met hoge rivierafvoer twee derde van de Rijnafvoer voor haar rekening nemen en is daarmee de belangrijkste vrij-afstromende Rijntak. In perioden met hoog water vindt erosie en sedimentatie plaats en 'vormt' de rivier het landschap. Het karakteristieke rivierenlandschap bestaat uit een breed, voornamelijk laaggelegen, hoogdynamisch winterbed. De reliëfrijke uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, bosjes, bomenrijen, moerasgebiedjes en geïsoleerde oude riviertakken (strangen en geulen). Daarnaast liggen er enkele grote plassen (ontstaan door zand- en kleiwinning). Deze uiterwaarden bevatten soortenrijke glanshaverhooilanden, stroomdalgraslanden en open water, waar deels verlanding plaatsvindt (bron: Provincie Gelderland, Ontwerp-Beheerplan 2017).

Voor het Natura 2000-gebied Rijntakken zijn 14 habitattypen, 11 habitatrictlijnsoorten, 12 broedvogelsoorten en 30 niet-broedvogelsoorten aangewezen (zie tabellen 3.2.2 en 3.2.3).

Tabel 3.2.2 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Rijntakken: behoudsdoelstelling; > verbeter- of uitbreidingsdoelstelling; =< achteruitgang ten gunste van ander habitatype of soort toegestaan.

Habitattypen		Doelstelling		
		oppervlakte	kwaliteit	populatie
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>	-
H3270	Slikkige rivieroever	>	>	-
H6120	Stroomdalgraslanden	>	>	-
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	>	>	-
H91F0	Droge hardhoutooibossen	>	>	-
H6430A	Ruigten en zomen	=	=	-
H6430B	Ruigten en zomen	=	=	-
H6430C	Ruigten en zomen	>	>	-
H91E0C	Vochtige alluviale bossen	=	=	-

H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	>	>	-
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	>	>	-
H91E0A	Vochtige alluviale bossen	=	>	-
H91E0B	Vochtige alluviale bossen	>	>	-
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten	>	=	-

Tabel 3.2.3 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Rijntakken: SVI landelijk Landelijke Staat van Instandhouding voor doelsoorten (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig); = behoudsdoelstelling; > verbeter- of uitbreidingsdoelstelling; =(<) achteruitgang ten gunste van ander habitatype of soort toegestaan.

Soort	SVI Landelijk*/**/**	Doelstelling			
		oppervlakte	kwaliteit	Populatie	
Habitatrichtlijnsoorten					
H1095	Zeeprik**	+	>	>	>
H1099	Rivierprik***	-	>	>	>
H1106	Zalm***	--	=	=	>
H1134	Bittervoorn***	+	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper***	-	>	>	>
H1149	Kleine modderkruiper***	+	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad***	+	=	=	=
H1166	Kamsalamander***	+	>	>	>
H1318	Meervleermuis***	+	=	=	=
H1337	Bever***	+	=	>	>
H1102	Elft**	--	=	=	>
Broedvogelsoorten*					
A004	Dodaars	+	=	=	45
A017	Aalscholver	+	=	=	660
A021	Roerdomp	--	>	>	20
A022	Woudaap	--	>	>	20
A119	Porseleinhoen	--	>	>	40
A122	Kwartelkoning	--	>	>	160
A153	Watersnip	--	=	=	17
A197	Zwarte stern	--	=	=	240
A229	IJsvogel	+	=	=	25
A249	Oeverwaluw	+	=	=	680
A272	Blauwborst	+	=	=	95
A298	Grote karekiet	--	>	>	70
Niet-broedvogelsoorten*					
A005	Fuut	-	=	=	570
A017	Aalscholver	+	=	=	1300
A037	Kleine zwaan	--	=	=	100
A038	Wilde zwaan	+	=	=	30

A702	Toendrarietgans	+	=	=	125
A702	Toendrarietgans	+	=	=	2800
A041	Kolgans	+	=	=	35400
A041	Kolgans	+	=	=	180100
A043	Grauwe gans	+	=	=	8300
A043	Grauwe gans	+	=	=	21500
A045	Brandgans	+	=	=	920
A045	Brandgans	+	=	=	5200
A048	Bergeend	+	=	=	120
A050	Smient	-	=	=	17900
A051	Krakeend	+	=	=	340
A052	Wintertaling	+	=	=	1100
A053	Wilde eend	--	=	=	6100
A054	Pijlstaart	+	=	=	130
A056	Slobeend	+	=	=	400
A059	Tafeleend	--	=	=	990
A061	Kuifeend	-	=	=	2300
A068	Nonnetje	-	=	=	40
A125	Meerkoet	-	=	=	8100
A130	Scholekster	--	=	=	340
A140	Goudplevier	-	=	=	140
A142	Kievit	-	=	=	8100
A151	Kemphaan	--	=	=	1000
A156	Grutto	--	=	=	690
A160	Wulp	-	=	=	850
A162	Tureluur	-	=	=	65

* SVI broed- en niet-broedvogels (SVI - SOVON)

** SVI habitatrictlijnsoorten (SVI - Compendium voor de Leefomgeving, verder CLO, 2015-2017)

*** SVI habitatrictlijnsoorten (Profielen Habitatsoorten, versie 1 september, 2008)

Instandhoudingsdoelstellingen habitattypen en habitatrictlijnsoorten

In het kader van de habitatrictlijn zijn instandhoudingsdoelstellingen opgenomen voor veertien habitattypen en elf habitatrictlijnsoorten. Voor tien van deze habitattypen geldt een oppervlakte- en kwaliteitsuitbreidingsdoelstelling (>) (zie tabel 3.2.2).

Verder is de landelijke staat van instandhouding van twee habitatrictlijnsoorten (zalm en elft) zeer ongunstig (--) en matig ongunstig (-) (grote modderkruiper en rivierprik). Daarnaast geldt voor soorten zoals zeeprik, rivierprik, grote modderkruiper en kamsalamander in het kader van oppervlakte, kwaliteit en populatie een uitbreidingsdoelstelling (>). Voor de bever geldt een kwaliteit en populatie verbeteringsdoelstelling (>) en de soorten zoals zalm, bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, meervleermuis en elft hebben een oppervlakte- en kwaliteitsbehoudsdoelstelling (=).

Instandhoudingsdoelstellingen broed- en niet-broedvogels

Het Natura 2000 gebied 'Rijntakken' is aangewezen voor in totaal twaalf broedvogelsoorten en dertig niet-broedvogelsoorten. De instandhoudingsdoelstellingen voor deze soorten staan in tabel 3.2.2 weergegeven. Hieruit blijkt dat voor vijf van de twaalf aangewezen broedvogelsoorten een oppervlakte- en kwaliteitsverbetering doelstelling (>) geldt. Het betreft roerdomp, woudaap, porseleinhoen, kwartelkoning en grote karekiet. Verder is de landelijke staat van instandhouding van roerdomp, woudaap, porseleinhoen, kwartelkoning, watersnip, zwarte stern en grote karekiet zeer ongunstig (--).

Voor alle niet-broedvogelsoorten geldt de oppervlakte en kwaliteit behoudsdoelstelling (=) en voor zes soorten is de landelijke staat van instandhouding zeer ongunstig (--).

4 Onderzoeksopzet

4.1 Voortoets Natura 2000

In de voortoets wordt nagegaan of de effecten die de voorgenomen ingreep mogelijk veroorzaken leiden tot een verslechtering of verstoring van de instandhoudingsdoelstellingen. Centraal staat of er een kans op een significant¹ negatief effect is. Indien een dergelijk effect niet op voorhand kan worden uitgesloten dan dient een passende beoordeling te worden opgesteld. Uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op Natura 2000 is de wijziging zoals die in hoofdstuk 2 is beschreven.

De overheid heeft in de vorm van de effectenindicator 'Natura 2000 – ecologische randvoorwaarden en storende factoren' een instrument ontwikkeld waarmee mogelijk schadelijke effecten als gevolg van een voornemen kunnen worden verkend (Broekmeyer, 2005 & Aanvulling uit 2008). In de effectenindicator zijn de 19 meest voorkomende storende factoren beschreven. Een soort of habitatype is gevoelig voor een storende factor als 'in zijn algemeenheid' het voorkomen van de storende factor leidt tot negatieve effecten op een soort of habitatype. Negatieve effecten kunnen weer de gunstige staat van instandhouding beïnvloeden. De mogelijke effecten van de geselecteerde storingsfactoren, op de door de Wet Natuurbescherming beschermde soorten en habitatypes, worden hieronder besproken.

4.2 Selectie van relevante verstoringsfactoren

Op basis van de voorgenomen ingreep en de instandhoudingsdoelstellingen komen vanuit de effectenindicator de volgende storingsfactoren naar voren voor de Natura 2000-gebied 'Rijntakken': oppervlakte verlies (1), versnippering (2), verontreiniging (7), verdroging (8), verstoring door geluid (13), licht (14) en trilling (15), optische verstoring (16) en verstoring door mechanische effecten (17). Daarnaast is met behulp van de Aerius-calculator nagegaan of negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositie (verzuring (3) en vermisting (4)) kunnen optreden (zie tabel 4.2 en bijlage 5).

Niet alle beschermde soorten en habitats zijn even gevoelig voor de betreffende storingsfactoren en niet alle beschermde soorten hebben hun leefgebieden in de omgeving van het plangebied. Een soort is gevoelig voor een storende factor als 'in zijn algemeenheid' het voorkomen van de storende factor leidt tot negatieve effecten. Deze negatieve effecten kunnen op hun beurt weer de gunstige staat van instandhouding beïnvloeden. De gevoeligheid van de soort wordt in de

---

¹ Het begrip significant speelt een sleutelrol bij het beoordelen van de vergunbaarheid van een ingreep in het kader van de Natuurbeschermingswet. In de factsheet nr. 25: "Significantie' bij beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden" geeft de Commissie voor de Milieueffectrapportage aan op welke wijze het begrip significantie moet worden geïnterpreteerd bij een dergelijke toetsing. De beoordeling of een effect al dan niet significant is, wordt benaderd vanuit de instandhoudingsdoelstellingen. Deze zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden. Er zijn instandhoudingsdoelstellingen voor habitatypes en voor soorten.

- Voor habitatypes gaat het om behoud of uitbreiding van de oppervlakte en/of behoud of verbetering van de kwaliteit.
- Voor soorten gaat het om behoud of uitbreiding van de oppervlakte van het leefgebied, behoud of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied en behoud of uitbreiding van de populatieomvang.

Als uit de voortoets blijkt dat een instandhoudingsdoel door het project of plan mogelijk niet gehaald wordt, wordt het effect als significant beschouwd.

effectenindicator ingeschaald als zeer gevoelig (rood), gevoelig (oranje) of niet gevoelig (groen). Voor sommige soorten is onvoldoende literatuur beschikbaar om de gevoeligheid voor een bepaalde storingsfactor te kunnen bepalen. De voortoets richt zich op de potentiële effecten op de meest gevoelige soorten.

Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom van Kerkdriel en betreft een bebouwd perceel. Omdat de voorgenomen werkzaamheden kleinschalig zijn (het plaatsen van een overkapping, het verplaatsen van de wasplaats, situering van een nieuwe losplaats en tijdelijke huisvesting van schapen tijdens het offerfeest) en omdat het plangebied op een relatief grote afstand (3 kilometer) van de natura 2000 'Rijntakken' ligt, zijn de verstoringseffecten oppervlakteverlies (1), versnippering (2), verontreiniging (7), verdroging (8), verstoring door geluid (13), licht (14) en trilling (15), optische verstoring (16) en verstoring door mechanische effecten (17) op voorhand uitgesloten. Omdat de onderzoekslocatie op relatief grote afstand van de natura 2000 'Rijntakken' ligt worden alleen negatieve effecten als gevolg van verzuring en vermesting door stikstof verwacht. De negatieve effecten als gevolg van de verzuring (3) en vermesting (4) door stikstof zijn niet uitgesloten en worden verder in deze rapportage getoetst.

In tabel 4.2 staat een selectie van de relevante verstoringfactoren voor dit Natura 2000-gebied gezien de aard van voorgenomen werkzaamheden.

Tabel 4.2: Selectie van relevante verstoringfactoren

Verstoringfactor	Rijntakken
1: oppervlakteverlies	-
2: versnippering	-
3: verzuring	X
4: vermesting	X
5: verzoeting	-
6: verzilting	-
7: verontreiniging	-
8: verdroging	-
9: vernatting	-
10: stroomsnelheid	-
11: overstromingsfrequentie	-
12: dynamiek substraat	-
13: geluid	-
14: licht	-
15: trillingen	-
16: optische verstoring	-
17: mechanische effecten	-
18: populatie dynamiek	-
19: soortensamenstelling	-

5 Actuele natuurwaarden en effectbeoordeling

5.1 Aeriusberekening en uitkomsten

Om te bepalen of sprake is van een toename van stikstofdepositie zijn de berekeningen uitgevoerd met behulp van de AERIUS Calculator². De berekeningen zijn uitgevoerd conform de toelichtingen opgenomen in de calculator.

De berekeningen zijn uitgevoerd in de rekenconfiguratie “Bereken natuurgebieden”. AERIUS berekent de depositiebijdrage per hexagoon. Dit gebeurt alleen voor hexagonen die relevant³ zijn voor een toestemmingsbesluit op grond van de Wnb-wet (zie figuur 5.1). De berekeningen zijn worst case uitgevoerd voor het rekenjaar 2020 omdat ervan uitgegaan wordt dat door het schoner worden van voertuigen de emissie van de transportbewegingen in latere jaren afneemt.

Als gevolg van vervoersbewegingen en de uitvoering op locatie van het voorgenomen project is sprake van een tijdelijke stikstofdepositie op meerdere stikstofgevoelige leefgebieden binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken. In tabel 5.1 zijn de resultaten per habitattypen in mol/ha/jaar weergegeven. Situatie 1 betreft huidige vervoersbewegingen aan de Luttel Inghweg 2 en situatie 2 betreft de vervoersbewegingen als gevolg van voorgenomen werkzaamheden; plaatsen van een overkapping, verplaatsen van de wasplaats, situering van een nieuwe losplaats en de huisvesting van schapen tijdens het offerfeest. Van deze activiteiten is, op een langere termijn alleen de stikstofuitstoot als gevolg van de huisvesting van schapen tijdens het offerfeest relevant. De andere activiteiten en hun stikstofuitstoot worden gezien als niet relevant gezien hun beperkte tijdduur (eenmalig 1-2 weken).

Uit de stikstofberekening blijkt dat als gevolg van de uitvoeringswerkzaamheden op ongeveer drie habitattypen in Natura 2000 ‘Rijntakken’ een stikstofbelasting zal optreden (zie tabel 5.1). Het betreft de habitattypen Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied (ZGLg11), Nat, matig voedselrijk grasland (ZGLg08 en Lg08) en Dotterbloemgrasland van veen en klei (ZGLg07).

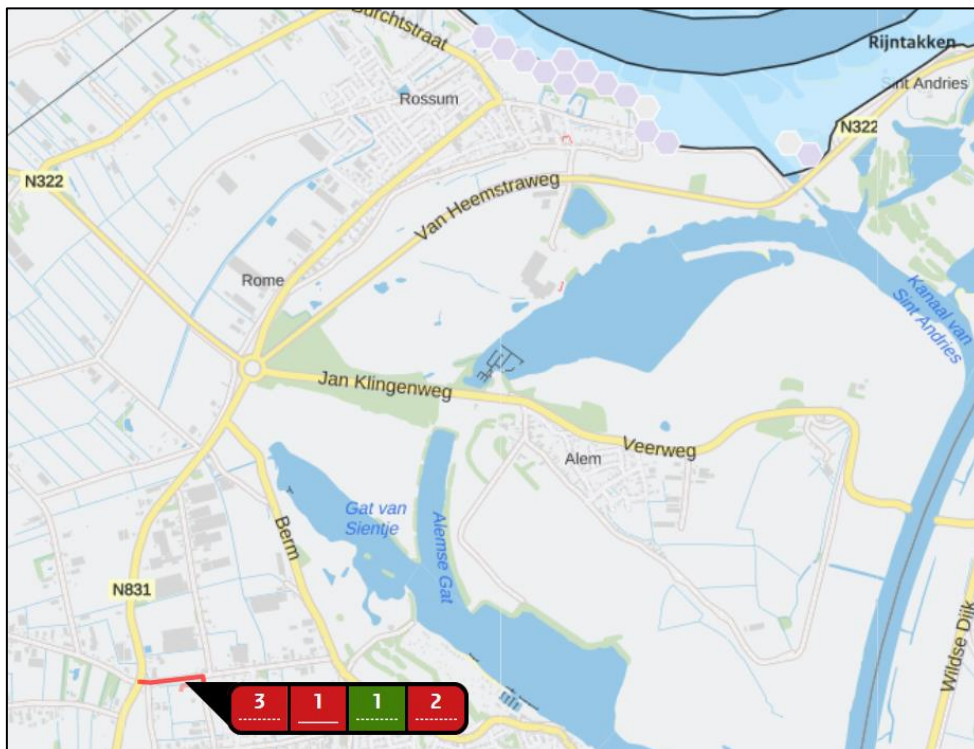
Verder is in de figuur 5.1 de ligging van locaties met hoge stikstof depositiebijdrage (witte en paarse hexagonen) weergegeven. Figuur 5.1 laat zien dat de hexagonen zich op de rand van het gebied bevinden en dat ze in veel gevallen minimaal met de bovengenoemde habitattypen overlappen.

² AERIUS versie april 2020.

³ Hexagonen zijn relevant wanneer ze (deels) overlappen met het leefgebied van een aangewezen stikstofgevoelige soort of een aangewezen stikstofgevoelig habitatype. Habitattypen en leefgebieden van habitatoorten zijn stikstofgevoelig wanneer hun KDW kleiner is dan 2.400 mol/ha/jr.

Tabel 5.1. Aeriusberekening (stikstofberekening).

Stikstofgevoelige leefgebieden		Situatie 1	Situatie 2	Vershil
ZGLg11	Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied	0,00	0,01	+ 0,01
ZGLg08	Nat, matig voedselrijk grasland	0,00	0,01	+ 0,01
ZGLg07	Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,00	0,01	+ 0,01
Lg08	Nat, matig voedselrijk grasland	0,00	0,01	+ 0,01

Figuur 5.1: situering van het plangebied in rood ten opzichte van hexagonen met hoge depositiebijdrage (Bron: Aerijs-calculator).

5.2 Stikstofgevoelige habitattypen

5.2.1 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied (ZGLg11)

Het betreffende leefgebied van de aangewezen soort (kwartelkoning) binnen Rijntakken heeft een totale oppervlakte van 2.292 ha en is in het gebied vooral aanwezig in de vorm van weidevogelgebied.

De KDW van ZGLg11 bedraagt 1.429 mol N/ha/jaar, zie tabel 5.2.1 Voor het totale leefgebied in de Natura 2000 'Rijntakken' is er sprake van matige overbelasting op 34% van de oppervlakte (2015). Het doel is om dit in 2030 terugbrengen naar 4 % (Bron: PAS gebiedsanalyse 2017).

In het geval van het plangebied blijkt uit de stikstofberekening dat het totale oppervlak waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project én waar de KDW wordt overschreden ca. 1.7 ha van het zoekgebied betreft (zie figuur 5.2.1). Dit is ca. 0.07% van de totale oppervlakte van het leefgebied van de aangewezen soort (kwartelkoning) binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Figuur 5.2.1: Situering van het habitatype (geel) ten opzichte van relevante hexagonen met hoge depositiebijdrage (rood omljnd). Bron: Aeries-calculator.

De depositie op locaties waar de KDW wordt overschreden (achtergronddepositie plus projectbijdrage (+ 0.01)) betreft tijdelijk maximaal 1.814,36 mol N/ha/j op ZGLg11 (zie tabel 5.2.1).

Tabel 5.2.1 Aeriesberekening resultaten ZGLg11 (stikstofberekening).

Stikstofgevoelige leefgebied		KDW (mol/ha/jaar)	Achtergronddepositie (mol/ha/jaar)	Maximale bijdrage project (mol/ha/jaar)
ZGLg11	Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied	1.429	1.814,35	+ 0,01

Dit leefgebied in de Rijntakken is van belang voor de kwartelkoning, waarvoor het gebied is aangewezen in combinatie met H6510B Vossestaartgrasland en Lg08 Nat matig voedselrijk grasland. Het gaat om extensief beheerde hooi- en weilanden op natte tot droge standplaatsen. Voor de kwartelkoning geldt als instandhoudingsdoel uitbreiding en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (PAS gebiedsanalyse 2017).

De stikstofdepositie heeft in principe een vermestend en verzurend effect op kamgrasweiden op klei (ZGLg11). Naar de effecten van stikstofdepositie op de vogelrichtlijnsoorten is geen onderzoek gedaan, maar onderzoek naar effecten van (experimentele) bemesting en maaibeheer

in graslanden en autoecologisch onderzoek aan weidevogels levert wel belangrijke gegevens op die effecten van verhoogde stikstofdepositie aannemelijk maken. Vermoed wordt dat veel vogelrichtlijnsoorten hinder kunnen ondervinden van stikstofdepositie, vanwege het feit dat toevoer van stikstof in kamgrasweiden leidt tot een verhoogde productie van vooral hoge grassoorten. De verruiging vermindert de beschikbaarheid van prooidieren voor vogelsoorten. Onderzoek van Haddad et al. (2000) toonde aan dat bij aanhoudende stikstofgift (ook bij een gift van <50 kg/ha/jr) de diversiteit van planten en ongewervelden in graslanden afneemt. Tegelijkertijd neemt de dichtheid en biomassa van insecten per oppervlakte toe, maar doordat ook de dichtheid van de vegetatie toeneemt zijn deze potentiële prooidieren slechter bereikbaar voor vogels. Dit is aannemelijk gemaakt voor de Grutto en andere weide- en akkervogels in cultuurgraslanden. Nestvliegender kuikens van weidevogels maken gebruik van graslanden om te foerageren. Hoewel niet onderzocht, zijn kuikens van Kwartelkoning misschien gevoelig voor een koeler en natter microklimaat als gevolg van verruiging (Nijsen et al., 2012).

De stikstofdepositie is voor de kwartelkoning niet het belangrijkste knelpunt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen en reden voor de negatieve trend in aantallen. Het gevoerde (maai)beheer speelt voor deze soort een grotere rol. Het areaal extensief beheerd hooiland en het maaischema zijn in hoge mate bepalend voor de populatieomvang. Het huidige areaal extensief beheerd hooiland vormt vermoedelijk een beperkende factor. Aanpassing van het beheer van het habitat van de Kwartelkoning vormt daarmee de belangrijkste maatregel voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van deze soort (PAS gebiedsanalyse 2017).

Conclusie

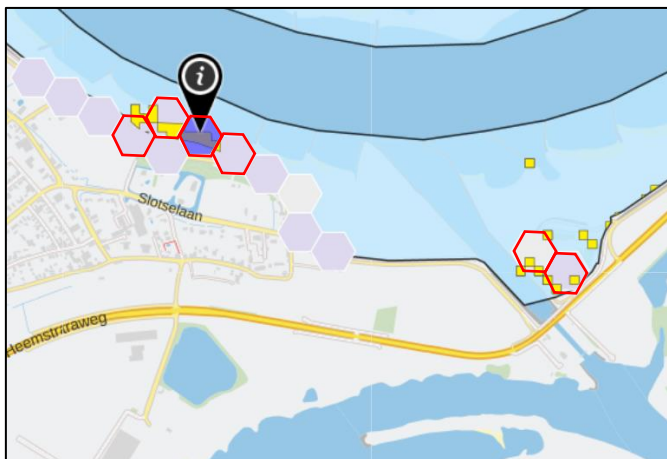
De zeer geringe en tijdelijke toename van stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/j op ongeveer 0.07% van de totale oppervlakte van het leefgebied van de kwartelkoning binnen Rijntakken zal niet leiden tot effecten op de kwaliteit van het ZGLg11-gebied. De projectbijdrage ter hoogte van het leefgebied in de Rijntakken heeft ook geen significant negatieve gevolgen in het kader van het instandhoudingsdoel voor de kwartelkoning (uitbreiding en verbetering kwaliteit leefgebied).

5.2.2 Nat, matig voedselrijk grasland (ZGLg08 en Lg08)

Het betreffende leefgebied van aangewezen soorten (kwartelkoning en de watersnip) binnen Rijntakken heeft een totale oppervlakte van 673 ha. Dit leefgebiedstype komt voor in de natte extensieve graslanden van de Rijntakken. De kwaliteit hiervan is niet bekend, maar de soortensamenstelling is voor de kwartelkoning en watersnip weinig van belang. Het instandhoudingsdoel voor de kwartelkoning en watersnip in de Rijntakken is uitbreiding en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied.

De KDW van ZGLg08 en Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland bedraagt 1.571 mol N/ha/jr (zie tabel 5.2.2) en is daarmee hoger dan de gemiddelde actuele stikstofdepositie in de Rijntakken. In 2015 kende 9% van de totale oppervlakte leefgebied ZGLg08 een matige overschrijding van de KDW. Het doel is om dit in 2030 terugbrengen naar 4% van het oppervlak (PAS gebiedsanalyse 2017).

In het geval van het plangebied blijkt uit de stikstofberekening dat het totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project én waar de KDW wordt overschreden ca. 0.9 ha van het zoekgebied betreft (zie figuur 5.2.2). Dit is ca. 0.13% van de totale oppervlakte van het leefgebied van aangewezen soorten (kwartelkoning en watersnip) binnen Rijntakken.

Figuur 5.2.2: Situering van het habitattype (geel) ten opzichte van relevante hexagonen met hoge depositiebijdrage (rood omlijnd). Bron: Aerijs-calculator.

De depositie op locaties waar de KDW wordt overschreden (achtergronddepositie plus projectbijdrage (+ 0.01)) betreft tijdelijk maximaal 1775,40 mol N/ha/j op ZGLg08 en Lg08.

Tabel 5.2.2. Aerijsberekening resultaten ZGLg08 en Lg08 (stikstofberekening).

Stikstofgevoelige leefgebied		KDW (mol/ha/jaar)	Achtergronddepositie (mol/ha/jaar)	Maximale bijdrage project (mol/ha/jaar)
ZGLg08	Nat, matig voedselrijk grasland	1.571,00	1.775,39	+ 0,01
Lg08	Nat, matig voedselrijk grasland	1.571,00	1.775,39	+ 0,01

De stikstofdepositie op Nat, matig voedselrijk grasland (ZGLg08 en Lg08) kan leiden tot vermessing en daarmee tot verruiging van de vegetatie. Hierdoor neemt de prooibesikbaarheid voor de kwartelkoning af (PAS gebiedsanalyse 2017). Het stikstofknelpunt is voor de kwartelkoning echter van ondergeschikt belang aan het te vroeg in het jaar en te frequent maaien, dat op veel graslanden plaatsvindt (PAS gebiedsanalyse 2017). Voor de watersnip is broeden in regulier cultuurland vrijwel onmogelijk door intensivering van agrarisch graslandgebruik met ontwatering, overbemesting, vroeg en frequent maaien, hoge beweidingsdruk en egaliseren van grasland. Stikstofdepositie is, gezien de lage overbelasting op een zeer klein deel van het leefgebied (0.13%) en in verhouding tot de andere knelpunten voor deze soort niet de oorzaak zijn van de dalende trend in aantal (PAS gebiedsanalyse 2017). Daarbij is de gevoeligheid voor stikstofdepositie beperkt omdat niet zozeer de soortensamenstelling van belang is, maar vooral de structuur van de vegetatie, die vooral wordt bepaald door beheer.

In dit kader zal de zeer geringe en tijdelijke toename van stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/j en een zeer klein deel van het leefgebied en zoekgebied als gevolg van het project niet

leiden tot effecten op de kwaliteit van het leefgebied. Er zijn dan ook geen gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen van de kwartelkoning en watersnip.

Conclusie

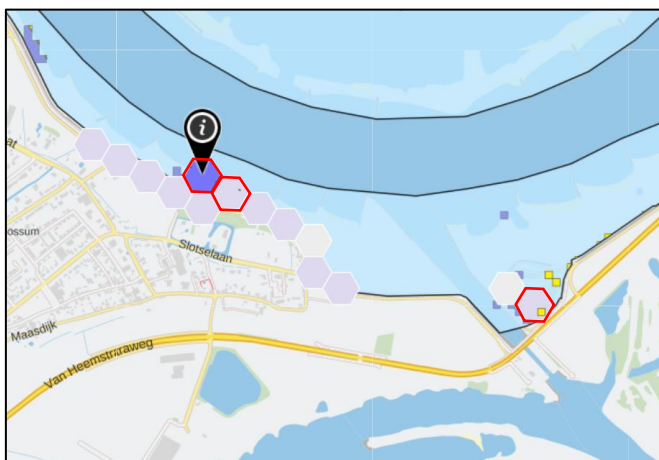
De zeer geringe en tijdelijke toename van stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/jr op ongeveer 0.13% van de totale oppervlakte van het leefgebied van de kwartelkoning en watersnip binnen Rijntakken zal niet leiden tot effecten op de kwaliteit van het ZGLg08 en Lg08-gebied. De projectbijdrage ter hoogte van het leefgebied in de Rijntakken heeft ook geen significant negatieve gevolgen in het kader van het instandhoudingsdoel voor de kwartelkoning (uitbreiding en verbetering kwaliteit leefgebied).

5.2.3 Dotterbloemgrasland van veen en klei (ZGLg07)

Het betreffende leefgebied van de aangewezen soort (watersnip) binnen Rijntakken heeft een totale oppervlakte van 43 ha en betreft extensief beheerd nat hooiland grasland, waarbij het grondwater in het voorjaar tot aan of boven het maaiveld staat. De watersnip gebruikt dit leefgebied in combinatie met Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland, wat een minder hoge grondwaterstand vereist. Voor de instandhouding van het leefgebied type is daarnaast een extensief maaibeheer noodzakelijk.

De KDW van ZGLg07 bedraagt 1.429 mol N/ha/jr (zie tabel 5.2.3) en is daarmee ruim 63 mol lager dan de gemiddelde actuele stikstofdepositie in de Rijntakken. Voor dit leefgebiedstype (hele Natura 2000 'Rijntakken' is in de referentiesituatie op 50% sprake van matige overbelasting van de oppervlakte en in 25% van de oppervlakte is sprake van een evenwichtssituatie. De verwachting is dat in 2030 deze situatie sterk verbeterd wordt; op 92% van het oppervlak geen stikstofprobleem meer, in 4% van de oppervlakte een evenwichtssituatie en in de resterende 4% een matige overbelasting (PAS gebiedsanalyse 2017).

In het geval van het plangebied blijkt uit de stikstofberekening dat het totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project én waar de KDW wordt overschreden nihil is (zie figuur 5.2.3), het betreft ongeveer 0 ha van het zoekgebied.

Figuur 5.2.3: Situering van het habitattype (geel) ten opzichte van relevante hexagonen met hoge depositiebijdrage (rood omlijnd). Bron: Aerijs-calculator.

De depositie op locaties waar de KDW wordt overschreden (achtergronddepositie plus projectbijdrage (+ 0.01)) betreft tijdelijk maximaal 1.775,40 mol N/ha/j op ZGLg07.

Tabel 5.2.3. Aeriusberekening resultaten ZGLg11 (stikstofberekening).

Stikstofgevoelige leefgebied		KDW (mol/ha/jaar)	Achtergronddepositie (mol/ha/jaar)	Maximale bijdrage project (mol/ha/jaar)
ZGLg07	Dotterbloemgrasland van veen en klei	1.429	1.775,39	+ 0,01

Vermoed wordt dat veel vogelrichtlijnsoorten hinder kunnen ondervinden van stikstofdepositie, vanwege het feit dat toevoer van stikstof in Dotterbloemgrasland leidt tot een verhoogde productie van vooral grassoorten. De effecten die dit kan hebben op de verschillende soorten, zijn verschillend. Naar de doorwerking van stikstofdepositie op de insectenrijkdom en beschikbaarheid van deze insecten voor vogelsoorten in voedselarme tot matig voedselrijke vochtige graslanden is geen onderzoek gedaan. Resultaten uit onderzoek aan (experimentele) bemesting, maaibeheer en auto-ecologisch onderzoek aan weidevogels levert wel belangrijke gegevens op die effecten van verhoogde stikstofdepositie aannemelijk maken. Onderzoek van Nijssen et al. (2012) toonde aan dat bij langdurige stikstofgift (vooral bij hoge dosering, maar ook bij een gift van <50 kg/ha/jr) de diversiteit van planten en ongewervelden in graslanden afneemt, terwijl de dichtheid en biomassa van insecten per oppervlakte toeneemt. Ook voor regenwormen wordt een aantalstoename gesignaleerd bij bemesting. Tegelijkertijd neemt echter de dichtheid van de vegetatie toe, waardoor deze potentiële prooidieren slechter bereikbaar zijn voor vogels, zoals is aangetoond voor de Grutto en andere vogels in cultuurgraslanden. Voor Watersnip kan sterke verrijking als gevolg van stikstofdepositie een lager aanbod of een lagere bereikbaarheid van voedsel tijdens de nestperiode tot gevolg hebben. Bij een hogere bemestingsdruk (>100 kg N/ha/jr) komen steeds minder grote insecten voor. Als er meer kleine insecten zijn moeten jonge vogels meer insecten eten om voldoende voedsel binnen te krijgen, dit kost extra energie.

De Watersnip kent in de Rijntakken een negatieve trend in aantallen. De soort is in dit gebied afhankelijk van de stikstofgevoelige leefgebieden onder andere dotterbloemgrasland van veen en klei (ZGLg07) en Nat, matig voedselrijk grasland (Lg08). Deze gebieden kennen in de Rijntakken een matige overbelasting op een zeer klein oppervlakte van het totale leefgebied. Negatieve effecten van stikstofdepositie (met name verrijking) zijn lokaal mogelijk. Stikstofdepositie is in verhouding tot de andere knelpunten voor deze soort waarschijnlijk een beperkt probleem en niet -of slechts zeer beperkt - de oorzaak van de dalende trend in aantal. Er zijn derhalve geen aanvullende PAS-herstelmaatregelen nodig voor de Watersnip (PAS gebiedsanalyse 2017).

Conclusie

De zeer geringe en tijdelijke toename van stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/j op het leefgebied zal niet leiden tot effecten op de kwaliteit van het betreffende leefgebied. Er zijn dan ook geen gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen van de watersnip.

6 Conclusie en advies

6.1 Conclusie

Slachterij Willem Hooijmans B.V. is voornemens een aantal wijzigingen door te voeren bij de slachterij, te weten: tijdelijke huisvesting van schapen tijdens het offerfeest, plaatsen van een overkapping, verplaatsen van de wasplaats en situering van een nieuwe losplaats. Middels deze voortoets is een effectenbeoordeling uitgevoerd om vast te kunnen stellen of de voorgenomen ontwikkeling een significant effect kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Rijntakken'.

Het plangebied ligt binnen de invloedssfeer van het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Door de tijdelijke en kleinschalige aard van de voorgenomen werkzaamheden zijn negatieve gevolgen voor stikstofgevoelige habitattypen met een instandhoudingsdoelstelling niet aan de orde. Een Passende Beoordeling is niet nodig.

Voor de voorgenomen ingreep geldt in het kader van de stikstofoverschrijding geen vergunningsplicht omdat in deze beoordeling is aangetoond dat een dergelijk kleinschalig, tijdelijk en plaatselijk project niet leidt tot significante gevolgen of een verslechtering van de aanwezige natuurwaarden.

6.2 Cumulatieve effecten

Cumulatieve effecten treden op wanneer meerdere projecten, processen of handelingen een negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. De processen, projecten of handelingen tezamen hebben mogelijk wel een significant effect ondanks dat zij los geen significant effect hebben. In de omgeving van het plangebied zijn twee andere projecten bekend, dit betreft dijkversterkingen Gorinchem en Tiel-Waardenburg. Ten aanzien van stikstofeffecten op gevoelige leefgebieden is in het geval van het project dijkversterking Gorinchem geconcludeerd dat de tijdelijke extra depositie als gevolg van de dijkversterking geen significante effecten veroorzaakt. Als wordt gekeken naar de cumulatie van het project dijkversterking Gorinchem met andere plannen en projecten dan is dijkversterking Tiel - Waardenburg het meest relevant vanwege het feit dat beide dijkversterkingen op elkaar aansluiten (uitvoeringperiode en locatie van effecten). De uitvoeringsperioden van beide dijkversterkingen overlappen elkaar deels ook in tijd; de totale uitvoeringstijd bedraagt bij elkaar ongeveer 6 jaar en de stikstof depositie veroorzaakt door beide projecten heeft betrekking op dezelfde habitattypen; glanshaverhooiland (H6510 A) en stroomdalgrasland (H6120). In de Passende Beoordeling voor de dijkversterking Gorinchem (SWECO, 2020) is echter betwijfeld of het gezamenlijke depositie-effect van deze twee dijkversterkingen projecten als significant moet worden beoordeeld. In het kader van deze twee projecten worden de effecten op desbetreffende habitattypen uit voorzorg gecompenseerd.

De tijdelijke en minimale bijdrage als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in het kader van de Slachterij te Kerkdriel kan ecologisch gezien niet leiden tot een cumulatief effect met grootschalige en langdurende projecten en plannen van deze twee dijkversterkingen. Een Passende Beoordeling met bijbehorende cumulatietoets is niet nodig.

Overzicht bijlagen

Bijlage 1

Literatuur

Bijlage 2

Wetgeving en beleid

Bijlage 3

Kaart regionale ligging

Bijlage 4

AERIUS calculatie

Bijlage 5

Verstoringsgevoeligheid Natura 2000-gebied 'Rijntakken'

Bijlage 1

Literatuur

Geling Advies, 2020. Onderbouwing uitgangspunten t.b.v. Aanvraag omgevingsvergunning onderdeel Gebiedsbescherming.

Provincie Gelderland, 2017. Ontwerp-Beheerplan Natura 2000 38 – Rijntakken

Alterra-rapport 2397. 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000.

Provincie Gelderland. 2017. Ontwerp-Beheerplan Natura 2000 38 – Rijntakken.

SWECO. 2020. Passende beoordeling stikstofeffecten dijkversterking Gorinchem – Waardenburg.

NDFF, 2017c, Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF – ndff-ecogrid.nl

Nijssen, M.E., H.M. Beije, J.H. Bouwman, D. Groenendijk & N.A.C. Smits, 2012. Herstelstrategie Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied

Nijssen, M.E., A.S. Adams, H.M. Beije, J.H. Bouwman, D. Groenendijk & N.A.C. Smits, 2012.

Nijssen, M.E., H.M. Beije, J.H. Bouwman, D. Groenendijk & N.A.C. Smits, 2012. Herstelstrategie Nat, matig voedselrijk grasland (leefgebied 8)

Nijssen et al., 2012b. Knelpunten bij overbelasting door stikstof in Lgt07

Herstelstrategie Dotterbloemgrasland van veen en klei (leefgebied 7)

KWR Watercycle Research Institute en Provincie Gelderland. 2017. PAS gebiedsanalyse 038 Rijntakken.

Internetbronnen:

www.sovon.nl (SVI broed- en niet-broedvogels)

www.clo.nl (SVI habitatrichtlijnsoorten)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx

<https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicator.aspx>

www.calculator.aerius.nl

Bijlage 2

Wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hier aan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is erop gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

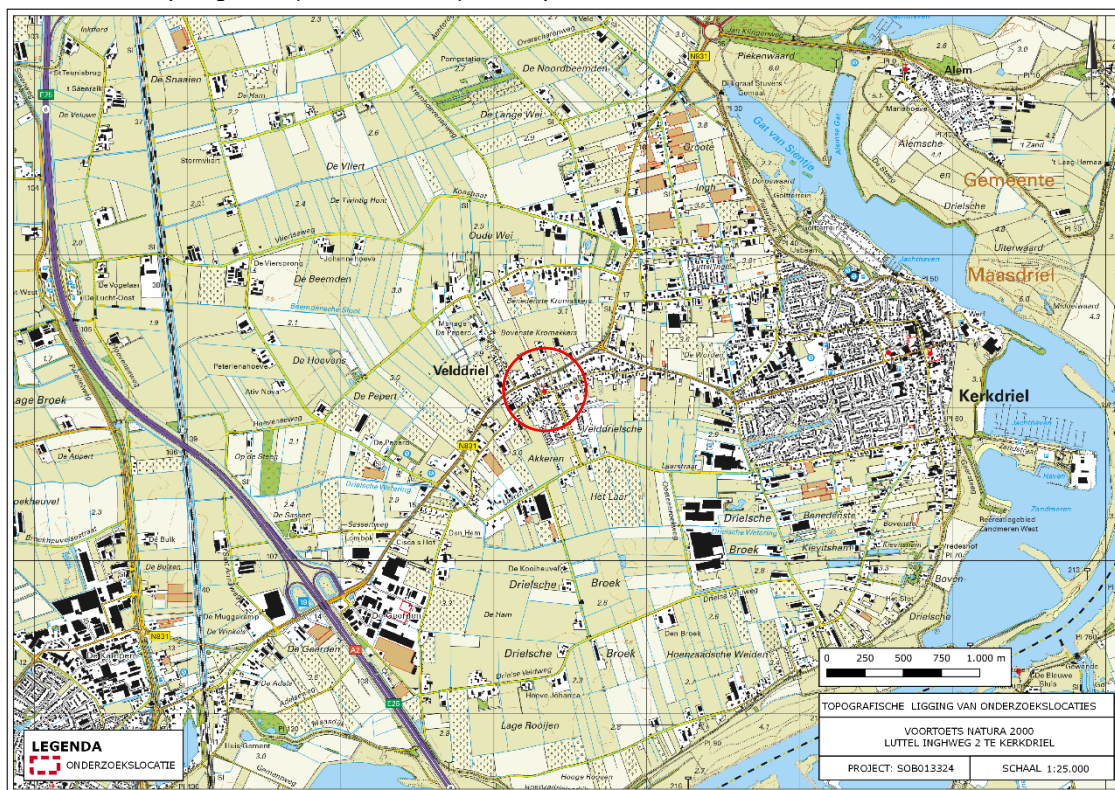
Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage 3

Kaart regionale ligging

Locatie van het plangebied (rood omcirkeld). Bron: pdok.nl

Bijlage 4

AERIUS calculatie

Losse bijlage

Bijlage 5

Verstoringsgevoeligheid Natura 2000-gebied 'Rijntakken'

Tabel 1 Verstoringgevoeligheid voor de doelstellingssoorten in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten																
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Verstoring door trilling	Verstoring door licht	Verstoring door geluid	Verdroging	Verontreiniging	Versnippering	Oppervlakteverlies	
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beken en rivieren met waterplanten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slikkige rivieroever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Stroomdalgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Glanshaver- en vossenstaartheuvels	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Droge hardhoutoebossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Eft	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zalm	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zeeprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bergeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwborst (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Brandgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dodaars (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dodaars (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Goudplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote karekiet (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Grutto (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
IJsvogel (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kemphaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kemphaan (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kievit (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Kolgans (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Krakeend (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Kuifeend (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Kwartelkoning (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meerkoet (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Nonnetje (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Oeverzwaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Porseleinhoen (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Scholekster (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Slobeend (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Smient (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Tafeleend (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Toendrarietgans (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Tureluur (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Watersnip (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Watersnip (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Wilde Zwaan (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Woudaapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wulp (niet-broedvogel)	■	□	■	■	■	■	■	■	■	...
Zwarte Stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Stern (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 □ n.v.t.
 ... onbekend

